

כב:

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

עין משפט
גר מצוה

קמא א ב מ"י ס"ג
מחל' אסורי
מוצה הלכה ב:
קמב ג מ"י פט"ו מחל'
משה הקדשות
הלכה ב:

שיטה מקובצת

(א) פאזה מקרא אמי
"מרים הרי נהי נמי"
(ב) דנכחון מן בני התורים
ו: מן היותה נ"ב בקצת
ו: כתוב מן בני התורים
ו: מן בני היותה ומדכתיב:
ו: דם פט"ו בכשרם
ו: שמיט גרפא מנייה
ו: אחי: (ד) אחרינא דתורים
ישמע דוקא גדולים:
(ה) והא דנקט לא לישתמיט
(ו) ואת' והא רב
הכר דאנדורניגוס ספק
דפרשין בסוף הפסלה:

רבינו גרשום

ו: ת"ס תורים גדולים בני
יונה קטנים ותחילת
דציהוב כ"י שסמחא
דציהוב הוציא לענין תורים
גדולים קטנים ולענין בני
יונה חסודים גדולים
רשומה פסולין:

ומה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים. כדמפרש בסמוך דלא לישתמיט קרא ליתכונן מן היונים: ומה תורים שלא הוכשרו בקטנים. מימה כיון דלכתי לא קיימא לן דבני יונה היו קטנים דוקא איכ' מנה ליה דתורים לא הוכשרו בקטנים דהיא גופה לא ידעין אלא מדומיא דבני יונה ויש לומר דהכי קאמר דא' מלית למילף מדוכתא לחרינא דתורים משמע (ד) גדולים הוא אמנא מק"ו דבני יונה אפילו גדולים ובקוטרם פירש דלא בעי אלא לעיכוב מנלן דהוא לן למילף מק"ו דלא מעכבא אכל לעולם לשון תורים משמע גדולים וקשה לפירושו דא' משמע גדולים היכי בעי למדרש נק"ו לאפוקי קרא ממשמעותיה ולמימר דלא מעכב: לא אשתמיט קרא בו. על כרחיה לאו משום דליכא הרכה מקראותא קא דרש דאפילו לא היה כחב אלא נחב דוכתא תורים ובני יונה היו מני למדרש מדכתיב כהא כי יונה וצפאי לא כתיב בני דלמה נסי לו לפסוק ליתר לשון ולכחב בני כחבם והא דנקט ו' דלא לשמעיט לרבותא בעלמא נקטיה:

יעלעו דם. אלע מתרגמין עילעא והיינו משיעלעו דשמיט גרפא ואח' דם מלעלעו ומתחם פמר במחכרת יעלעו דם ענין בלעה כמו (פונדיה א) ושמיט ולעו:

והביא תחלת הציהוב שבוה ונפיק. ואת' כיון דמתה נפיק האחד פסול האחר יכול להקריב וי"ל דמיציעא ליה כגון דאס עבר כהן והקריב "א' נמי כיון שהביא ליד הכהן יא' ידי נדרו מאחר דמ"מ האחד מהן ראוי להקריב וי"מ דנכמה איירי דמשמע צירושלמי דמסכת מגילה שכל עופות כשרין בנמה ואפילו תרגומים ואפילו היה ולא מיעט אלא טמאין ולימא דהתם מיירי בנמה לבני נח דבהדיא יליף לה כסוף זכמים (דף קטו:) מייבן נח מוצה ויקח מכל הכהמה הטוהרה וגומר אכל בשאר

במות איכא למ"ד דאין שום עוף קרב בנמה ואפילו תורים ובני יונה ועוד דקאמר צירושלמי דעולה אינה לריכה הפשט ונמוח וכסוף זכמים (דף קכ.) חשיב דשוחטה בנה גדולה לבמה קטנה לענין הפשט ונמוח אלא ודאי צירושלמי איירי בנמה בני נח: **איצטרך** קרא "יעלעו" שפיקא. מימה דבני קפץ אחד מן המטוין (א) למוח דרש "פיק דב"מ" (ו: ו: א') דכולן פטורין דעשירי ודאי אמר רחמנא ולא עשירי ספק וכן ספק קדמה בהרת לשער לנן דספק שער לנן קדס דרשין כסוף נזיר (דף קה:) דטוהר מדפחה נה הכחב בטהרה תחלה דכתיב לטוהר או לעמאל ומיהו מהכא לא קשיא דהכא הכי פירושו איצטרך קרא למעט' כפיקא שלא מיעט אותם ודאי אלא מספק דקאמר ספקא הוי ונפיק כשהביא מזה ומזה אכל התם כולם פטורין ודאי ולא מספק וכן ספק קדמה בהרת לשער לנן ודאי טוהר אכל גבי כי בפרק בתרא דיומא (דף עז.) מכה פירכא

מדאיצטרך קרא לרבויה ספקא קאמר דכיו בריה הויא ולא ספקא לאסור ודאי חלבו ולא מספק וכן בפרק שמי מדות (ומתח דף נא:) גבי פלגם דבסמוך וי"ל דכל ספקא דאי אפשר להכר לאסור להחבר כמו גבי בהרת ומעשר לפעמים שהוא כן ולפעמים שהוא צנון אחר שייך למעט' מקרא שפיר מטעם שהם ספק אלא הלא גילא אס' הס' קטנים או גדולים וכן כבוי ופלגם כולן שוין הלכך לא אהא קרא למעט' מטעם שהם ספק שאינו ספקא קמי שמיא וכן כסוף על אלו מומין בצבורות (דף מה:) גבי הא דתניא כשהוא אומר למטה הזכר שאין מ"ל אלא להוציא טומאות ואנדורניגוס ופרך מני אילימא מ"ק ספק הוא איצטרך קרא למעט' ספקא ההם נמי פריך מאנדורניגוס שכולן שוין או כולן זכרים או כולן נקבות וקמי שמיא גילא וא"ת והא רב סבר דאנדורניגוס ספק ו' כדאמרין כסוף המפלה (מה דף מה.) מדמתמא בלובן ובאודס ובסוף הערל (וימות דף פג.) פסיק כרבי יוסי דלא הכריעו צו חכמים אס' זכר אס' נקבה וצריה דבני עזמה דקא"ר יוסי צברייתא לאו דוקא ואפ"ה ממשע ליה רב לענין דלא המקדש מדכתיב (ומדר ה) מוכר ועד נקבה וצריה זכר ודאית ולא טומאס ואנדורניגוס והכי אהא קרא למעט' ספקא וי"ל דבהדיא דרכ תרי מעט' כתיב דה"מ למכבז מוכר ועד אדם או מנקבה ועד אדם ואח"ה חד מינייהו לאנדורניגוס וחד לטומאס ואס' אנדורניגוס הוא זכר אחי מוכר למעט' מטעם שהוא משונה ואס' הוא נקבה אחי מנקבה למעט' מטעמא שהיא משונה והא דפרך בצבורות גבי הא דממעט אנדורניגוס מוכר הזכר ימירא דכתיב גבי עולה מני א' מ"ק ספקא הוא אחי קרא למעט' ספקא ההם פריך שפיר דאס' כל למעט' אפילו הוא זכר משום דמשינה הוא משאר זכרים וא"כ טומאס ואנדורניגוס והכי ש"מ דזכר הוא ולא ספק אלאה לא אחי כמ"ק דאמר ספק הוא וא"ת והרי טומאס דיש מהן זכר ויש מהן נקבה וא"ל לנדר וקאמר רב חסדא כסוף על אלו מומין (בסריח דף מה.) סמי מכאן טומאס משמע דעממא משום דספקא הוא ולא איצטרך קרא למעט' וי"ל דקסבר רב חסדא דלא אהא קרא למעט' מטעם ספק כיון דאס' הוא זכר הכי הוא כשאר זכרים ולכן אין להעמיד המיעט אטומאס כיון שיש להעמידו לאנדורניגוס והכי פירושו התם מחלוקת באנדורניגוס דלרבנן אינו כבור אכל טומאס דברי הכל קדוש מספק דהזכרים תקדש דכתיב גבי בבור איכא לאוקומי למעט' אנדורניגוס ולא טומאס כדפירשנו ולכן פריך אלא מעתה בערין עירך דלא נוקי

מסורת הש"ס

(א) ופיין תוס' וזמ"ס סו:
ד"ה כל מלא ס' יתוס'
לקמן כג: ד"ה ותהא!
(ב) ופיין תוס' לפל פ"א
ד"ה ש"סל. (ג) ויקרא א.
(ד) ויקרא ה. (ה) ויקרא
טו. (ו) ויקרא ד. (ז) ויש
ד"ה ולא שפיר.

תורה אור הש"ס

1. ואם מן העוף עלה
קרבנו לוי והקריב מן
התורים או מן בני היונה
את קרבנו. ויקרא א יד
2. ואפרחיו יעלעו דם
ובאשר חללים שם ל
הוא:

גיוון הש"ס

תוס' ו"ה תבאר וכו' א"נ
כיון שהביא ידו הבתח.
פיין משנה למלך פ"ד
מחל' משנה ה' ופיין
לקמן דף קל"ט ע"א כנשי
ד"ה דמשמר הקדשה:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה איצטרך כ"י
מן המעט' לתוכן:

מוסף רש"י

משניציהוב. טלה מחכמת
ספיקו הוציא וזכרים סו.

ומה בני יונה שלא הוכשרו בגדולים. דהא בני קטנים משמע. ועיכבא דגדולים פסולין לקמן יליף: ס"ל תורים. לקמיה מפרש מאי תלמודא: מאי תלמודא. כלומר מאיזה מקרא אנו אולומדים נהי נמי דבני משמע קטנים מיהו עיכבא מנלן דלא מרכינן גדולים מק"ו: לא לישתמיט קרא. אי סלקא דעתך

גדולים נמי כשרים מכל הנך קרא דמשמע בקינים כגון הא דנדרבה ובשמעת קולו וצוילת וצו וצוהא ובמלואה לא לשמטיט חד קרא דנכחב מן בני התורים או מן היונה ומדכתיב ככולה בני ש"מ לעכב: ואימא בני היונה דכתיב כהו בני. לעיכבא ודאי גדולים פסולין אכל תורים בין גדולים בין קטנים משמע הלכך אי בעי גדולים ליתמי אי בעי קטנים ליתמי: מה בני יונה. אינס כשרים כהכשר תורים: אף תורים. אינס כשרין כהכשר בני יונה: יכול יכו כל התורים כשרים. משינא מכלל קטנות: ויהיו כל בני יונה כשרים. ד זמן שלא באו לכלל גדולים: תחלה הוציאו. כשמתחילין להכב כנפים שסביבות זארח פסולין כזה וצוה דינא מכלל קטנים ונפסלו מבני יונה ולכלל גדולים לא באו שיוכשרו בתורים: משניציהוב. שהיא כנפי גופן גדולים ואדומים ומזהיב: מהב: משניציהוב. משתחילי להכב: מאימתי בני יונה כשרים. דכיוס שגולדו מאוסים הן ומאימתי כשרים: הוה משיעלעו. כדמפרש לקמיה: הוה חני לה. שונה היה המשנה מפי רבו משיעלעו והוא אמר לה מפרש המשנה מדעתו דמשיעלעו לשון אפרחיו יעלעו דם משינא להם דם מני גובבב דכי שמיט גרפא מנייה אחי מנייה דמא: מן הסורים או מן בני היונה. מחזיה מן שצריה והביא משניהן תחלה הציב מהו יא' ידי נדרו אי לא. הא דתנן תחלה הציב פסול בשניהן שמיט ספיקא הוה שמה גדולים שמה קטנים הלכך הוה מוכרם לא יא' שמה קטנים הם והוה מוכרם לא יא' שמה גדולים הם אכל זה שגדר אהא שצריה והביא שיהיה יא' ממה נפיק אס' גדולים הם יא' משום תורים ואס' קטנים הם יא' משום בני יונה: או דלמא. לא גדולים יניהו ולא קטנים הוו אלא בריה בעלמא הוו דינא מכלל קטנים ולכלל גדולים לא באו: אמר רבא סא שמע. מדאיצטרך קרא למעט' והי: אי אמרם בשלמא. אשמועינן קרא דכריה יניהו ואפילו היכא דליכא למחש' לספיקא כגון כצעיר דידן דספק שפיר אהא קרא: אלא אי אמרם ספיקא יניהו. וקרא לא פסלינהו אלא היכא דמחייב מורין דכריה או בני יונה כהדיא: איצטרך קרא למעט'. מי איכא ספיקא קמי קדושא כריך הוא אי פשיטא לך גדולים יניהו אימיניהו בתורים ואי פשיטא לך דקטנים יניהו אימיניהו בבני יונה ויכין דלא פשיטא לן לא הא ולא הא מהיכא מיקם אדעתא לכאוריה: למעט'

בני יונה לא יא' שמה גדולים הם אכל זה שגדר אהא שצריה והביא שיהיה יא' ממה נפיק אס' גדולים הם יא' משום תורים ואס' קטנים הם יא' משום בני יונה: או דלמא. לא גדולים יניהו ולא קטנים הוו אלא בריה בעלמא הוו דינא מכלל קטנים ולכלל גדולים לא באו: אמר רבא סא שמע. מדאיצטרך קרא למעט' והי: אי אמרם בשלמא. אשמועינן קרא דכריה יניהו ואפילו היכא דליכא למחש' לספיקא כגון כצעיר דידן דספק שפיר אהא קרא: אלא אי אמרם ספיקא יניהו. וקרא לא פסלינהו אלא היכא דמחייב מורין דכריה או בני יונה כהדיא: איצטרך קרא למעט'. מי איכא ספיקא קמי קדושא כריך הוא אי פשיטא לך גדולים יניהו אימיניהו בתורים ואי פשיטא לך דקטנים יניהו אימיניהו בבני יונה ויכין דלא פשיטא לן לא הא ולא הא מהיכא מיקם אדעתא לכאוריה: למעט'

והשתא מנה ליה דלמא לעולם ספקא הוי ואצטרך לרבויה מכל חלבו גבי פלגם דבסמוך וי"ל דכל ספקא דאי אפשר להכר כמו גבי בהרת ומעשר לפעמים שהוא כן ולפעמים שהוא צנון אחר שייך למעט' מקרא שפיר מטעם שהם ספק אלא הלא גילא אס' הס' קטנים או גדולים וכן כבוי ופלגם כולן שוין הלכך לא אהא קרא למעט' מטעם שהם ספק שאינו ספקא קמי שמיא וכן כסוף על אלו מומין בצבורות (דף מה:) גבי הא דתניא כשהוא אומר למטה הזכר שאין מ"ל אלא להוציא טומאות ואנדורניגוס ופרך מני אילימא מ"ק ספק הוא איצטרך קרא למעט' ספקא ההם נמי פריך מאנדורניגוס שכולן שוין או כולן זכרים או כולן נקבות וקמי שמיא גילא וא"ת והא רב סבר דאנדורניגוס ספק ו' כדאמרין כסוף המפלה (מה דף מה.) מדמתמא בלובן ובאודס ובסוף הערל (וימות דף פג.) פסיק כרבי יוסי דלא הכריעו צו חכמים אס' זכר אס' נקבה וצריה דבני עזמה דקא"ר יוסי צברייתא לאו דוקא ואפ"ה ממשע ליה רב לענין דלא המקדש מדכתיב (ומדר ה) מוכר ועד נקבה וצריה זכר ודאית ולא טומאס ואנדורניגוס והכי אהא קרא למעט' ספקא וי"ל דבהדיא דרכ תרי מעט' כתיב דה"מ למכבז מוכר ועד אדם או מנקבה ועד אדם ואח"ה חד מינייהו לאנדורניגוס וחד לטומאס ואס' אנדורניגוס הוא זכר אחי מוכר למעט' מטעם שהוא משונה ואס' הוא נקבה אחי מנקבה למעט' מטעמא שהיא משונה והא דפרך בצבורות גבי הא דממעט אנדורניגוס מוכר הזכר ימירא דכתיב גבי עולה מני א' מ"ק ספקא הוא אחי קרא למעט' ספקא ההם פריך שפיר דאס' כל למעט' אפילו הוא זכר משום דמשינה הוא משאר זכרים וא"כ טומאס ואנדורניגוס והכי ש"מ דזכר הוא ולא ספק אלאה לא אחי כמ"ק דאמר ספק הוא וא"ת והרי טומאס דיש מהן זכר ויש מהן נקבה וא"ל לנדר וקאמר רב חסדא כסוף על אלו מומין (בסריח דף מה.) סמי מכאן טומאס משמע דעממא משום דספקא הוא ולא איצטרך קרא למעט' וי"ל דקסבר רב חסדא דלא אהא קרא למעט' מטעם ספק כיון דאס' הוא זכר הכי הוא כשאר זכרים ולכן אין להעמיד המיעט אטומאס כיון שיש להעמידו לאנדורניגוס והכי פירושו התם מחלוקת באנדורניגוס דלרבנן אינו כבור אכל טומאס דברי הכל קדוש מספק דהזכרים תקדש דכתיב גבי בבור איכא לאוקומי למעט' אנדורניגוס ולא טומאס כדפירשנו ולכן פריך אלא מעתה בערין עירך דלא נוקי

